

PROJECTE ÒLIBA - PNAE

Guillem ARRUFAT, Èlia CABELLO | Voluntaris del Projecte Òliba (Amics del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà) i Biòlegs

L'òliba (*Tyto alba*) és un rapinyaire nocturn o strigiforme de la família Tytonidae, que s'ha trobat en recessió les últimes dècades. Les causes principals són l'abandonament rural i l'aplicació de pesticides i altres productes químics als cultius, causant-los tant un efecte directe com indirecte, a través dels diferents nivells de la cadena tròfica.

Aquest projecte al Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà es va iniciar l'any 2013 gràcies a unes pràctiques en empresa de la Universitat d'estudiants de Biologia. Van consistir en localitzar possibles zones favorables per l'òliba per així instal·lar-hi unes caixes niu (Fig. 1) fabricades pels mateixos voluntaris del projecte. Principalment es van establir 18 punts de nidificació arreu del Parc Natural en diferents edificacions, ja fos amb la instal·lació de les caixes niu de fusta com amb nius naturals (golfs de masos rurals o d'altres cavitats). Aquests eren punts on s'hi havia vist òliba recentment o antigament, on es va creure la possibilitat de recuperar-la, o bé, que s'hi havia trobat egagròpils o rastres.

Figura 1: Primeres caixes niu d'òliba fabricades amb dues caixes cedides per Siemens, amb una obertura per l'entrada i sortida dels individus (dreta) i una porta que roman tancada sempre (esquerra), la qual només s'usa durant els dies de revisió d'ocupació, de nidificació i de l'estat de la caixa niu. Font: Adrià Compte.

Per dur a terme l'estudi, es realitzen revisions dels punts establerts al projecte durant uns dies a l'any, els quals s'intenten fer coincidir amb els períodes de cria i d'hivernada. D'aquesta manera es poden recollir altres dades com el marcatge dels polls al període de cria i l'estat de les caixes al període d'hivernada.

Figura 2: Ous localitzats a un dels nius l'abril del 2015 (esquerra) i els polls ja nascuts dels mateixos ous el maig del 2015 (dreta).

A la primavera del 2014 es va observar que, dels 18 punts de nidificació establerts aquell hivern, se'n van ocupar un 17%, és a dir, 3 punts, tot i que s'esperava una ocupació d'entre el 30-40%. Es van trobar algunes raons per explicar-ho:

- 1) Que la caixa niu fos petita per fer-hi una posta.
- 2) Que el temps d'adaptació es trobés afectat degut a la col·locació de les caixes niu aquell mateix hivern i no donés temps, amb el període d'estudi establert, de veure si realment les caixes estarien ocupades, ja que les òlibes no coneixien l'existència d'aquestes caixes niu on les els facilitaria la posta.
- 3) Que la caixa niu es trobés ocupada per altres espècies (Figs. 3 i 4).

Figura 3: Caixa niu ocupada per colom (*Columba livia*) l'any 2014. Font: Adrià Compte.

Figura 4: Caixa niu ocupada per colom (*Columba livia*) l'any 2017. Font: David Ibáñez.

La mida de les caixes niu era de 38x45x38, així que es va deixar de pensar que l'escassa ocupació d'aquestes fos per l'esmentada raó. D'aquesta manera, la taxa baixa d'ocupació s'explicaria pels arguments 2 i 3, però també, principalment i sense discussió, és a causa de la baixa densitat d'aquesta espècie als Aiguamolls de l'Empordà.

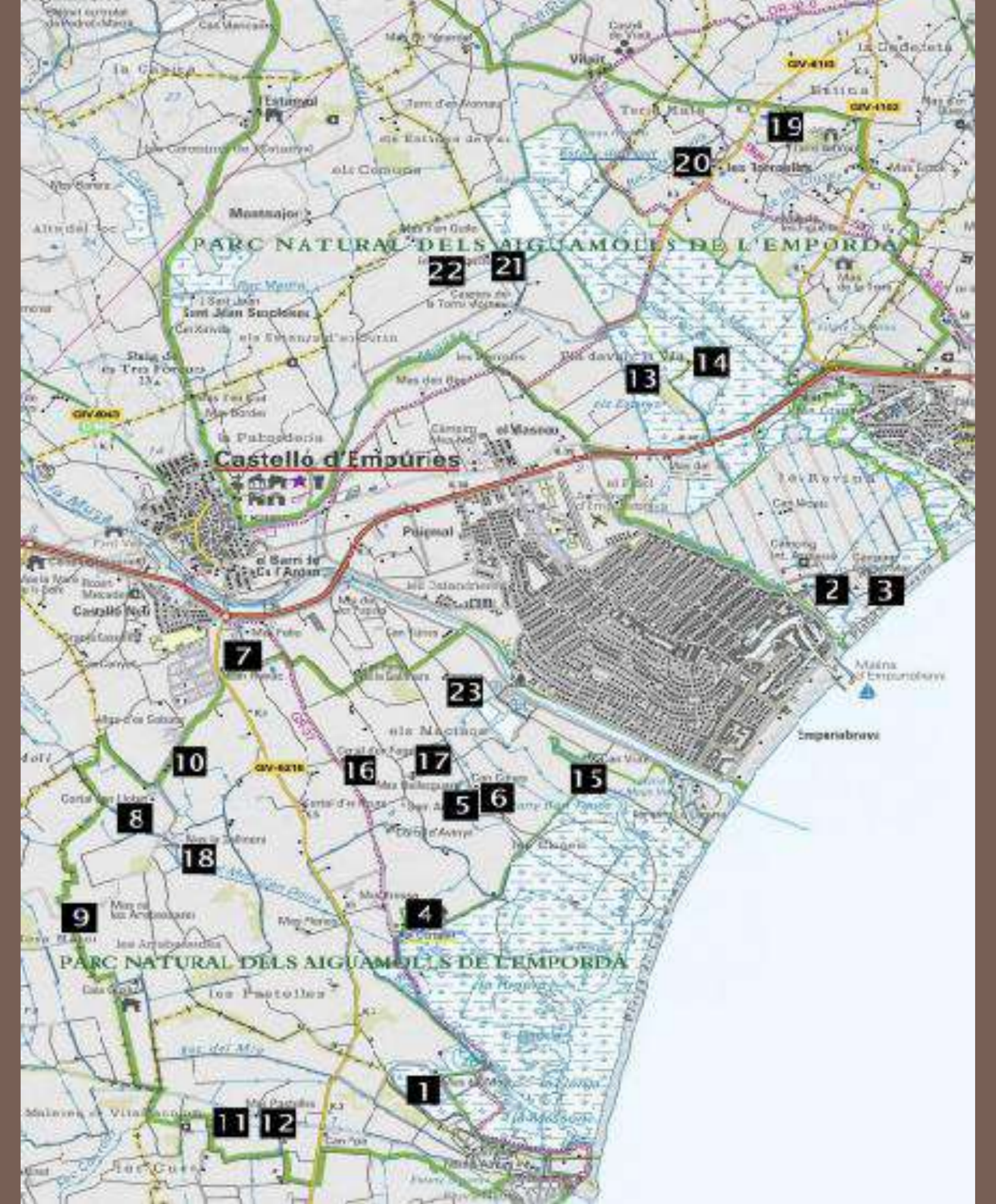
Figura 5: Òliba sortint de la caixa niu, any 2014. Font: Adrià Compte

Figura 6: Òlibes adultes amb els polls, any 2013. Font: Gisela Alsina

Figura 7: Disposició de les diferents punts de possible nidificació al PNAE.

Al 2015 ja eren 23 els punts de possible nidificació de l'òliba (Fig. 7), ja que es varen instal·lar més caixes niu. Aquest any, tot i trobar indicis de presència d'òliba al 77,8% de les caixes niu (18 punts), només en un 39% d'aquest (7 punts) hi havia òlibes; el 45% restant de les caixes niu estaven ocupades per altres espècies. Malauradament, a l'any 2016 la seva presència va tornar a disminuir fins a només 3 caixes niu ocupades.

Al 2017 no es va poder fer un seguiment gaire acurat del projecte per falta de recursos, però tot i això es van poder fer dos censos, un a la primavera i un a l'hivern. A la primavera es van poder marcar 19 polls de 4 punts controlats, a més d'un parell de caixes amb ous i un altre punt amb cria segura (7 punts, 54% dels 13 punts revisats). A l'hivern es va haver de canviar alguna caixa que havia sigut ocupada per coloms i no era apta per la cria de l'òliba; a més, es van poder observar 4 adults en diferents punts de control. Amb aquestes dades es conclou que el 2017 va ser el millor any de cria del Projecte Òliba al PNAE.

Figura 8: Òliba adulta (esquerra) i el seu anellament (centre) el maig del 2018. Polls de pocs dies de vida en una de les caixes niu; maig 2018 (dreta-dalt). Equip actual del Projecte amb 4 polls durant el seu marcatge (dreta-baix); juny 2017.

Aquest 2018 s'han ampliat els objectius del projecte amb el marcatge d'adults. Per poder-ho fer es va aprofitar el cens de primavera, quan habitualment s'anellen els polls, per així minimitzar l'impacte del factor estrès que poden patir els individus durant aquesta part del projecte.

En aquests cens de primavera es van anellar 6 adults i, un cop marcats, es van alliberar, però es van tornar a dins la caixa. Afortunadament es va observar com els adults s'hi quedaven, així que si hi havia ous o polls molts petits al niu l'impacte era menor, ja que no van passar tant temps sense que l'adult els donés escalfor. En aquest cas es va trobar una ocupació de 4 punts (17,4%), on es van poder veure tres polls de poques setmanes i 5 o 6 ous, a part d'haver pogut marcar 4 polls. Per desgràcia, aquest any també hi ha hagut una davallada en la població d'òlibes del Parc, com a possible causa d'un mes de maig molt plujós, factor que dificulta la cerca de recursos alimentaris.

De cara al futur, s'està pensant en cercar nous punts de control del projecte, així com fer-ne una divulgació més extensa, començant per la nova creació d'un perfil a la xarxa social d'Instagram o bé la creació d'un canal de transmissió en directe on-line d'algun dels nius controlats. També es pretén seguir controlant els adults per saber taxes de renovació de parella d'aquesta espècie al PNAE.

Agrair a l'APNAE per donar peu a aquest Projecte i a l'Adrià Compte i la Gisela Alsina per ser els voluntaris que el van iniciar realitzant les Pràctiques en Empresa de la Universitat i fer possible la continuïtat d'aquest amb els seus respectius Treballs Finals de Grau com a seguiment de l'espècie i de control de l'alimentació. També a en Pau Pagès, per les seves Pràctiques en Empresa voler formar part del Projecte i començar a instal·lar les caixes niu i realitzar el seu Treball Final de Grau també amb el seguiment d'aquests punts.

Per a qualsevol qüestió posa't en contacte amb nosaltres!

apnae@apnae.org
projecteoliba.apnae@gmail.com

@ProjecteOliba

@projecteoliba_pnae

Actuals coordinadors del Projecte Òliba:

Guillem Arrufat

Èlia Cabello

Adrià Compte

David Ibáñez

Entitat Organitzadora del Projecte:

